

NEVELÉSTUDOMÁNY – HORIZONTOK ÉS DIALÓGUSOK

ABSZTRAKTKÖTET

XIX. ORSZÁGOS NEVELÉSTUDOMÁNYI KONFERENCIA

Pécsi Tudományegyetem BTK Neveléstudományi Intézet
Pécs, 2019. november 7-9.

XIX. Országos Neveléstudományi Konferencia

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet
Pécs, 2019. november 7-9.

**NEVELÉSTUDOMÁNY –
HORIZONTOK ÉS DIALÓGUSOK**

ABSZTRAKTKÖTET

Szerkesztette:

Varga Aranka

Andl Helga

Molnár-Kovács Zsófia

MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság

PTE BTK Neveléstudományi Intézet

Pécs, 2019

A konferencia elnöke:

Híves-Varga Aranka

A konferencia titkára:

Székely-Trendl Fanni

Tudományos programbizottság:

Ambrusné Kéri Katalin (Pécsi Tudományegyetem)

Csapó Benő (Szegedi Tudományegyetem)

Fehérvári Anikó (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Pukánszky Béla (Eszterházy Károly Egyetem, Szegedi Tudományegyetem)

Pusztai Gabriella (Debreceni Egyetem)

Steklács János (Pécsi Tudományegyetem)

Programszervező bizottság:

Andl Helga

Arató Ferenc

Deli Kitti

Dezső Renáta Anna

Gergye Eszter

Maisch Patrícia

Márhoffer Nikolett

Molnár-Kovács Zsófia

Székely-Trendl Fanni

Vezdén Katalin

További szervezők:

Fölker Juszti
Heiter Helga Bernadett
Huszár Zsuzsanna
Ladnai Attiláné Szerencsés Anita
Markó Éva
Orsós Anna
Székely Márton

A Pécsi Tudományegyetem Pedagógia alapszakos hallgatói
A Pécsi Tudományegyetem BTK „Oktatás és Társadalom”
Neveléstudományi Doktori Iskola hallgatói
A Pécsi Tudományegyetem Wlislocki Henrik Szakkollégiumának hallgatói
A Pécsi Tudományegyetem Tanárjelöltek Szakkollégiumának hallgatói
A Pécsi Evangélikus Roma Szakkollégium hallgatói

A konferencia helyszíne:

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
7624 Pécs, Ifjúság útja 6. főépület (A épület)

A konferencia honlapja:

<http://nevtud.btk.pte.hu/onk2019>

A konferencia email címe:

onk2019@pte.hu

Webmesterek:

Fölker Juszti, Márhoffer Nikolett

Az absztraktkötetben a szerzők által beküldött absztraktok szerkesztett változatai olvashatók.

Olvasószerkesztő:

Gyurcsó Júlia

ISBN 978-963-429-473-3

TARTALOM

KÖSZÖNTŐK	22
Dékáni köszöntő	23
Elnöki köszöntő	24
PLENÁRIS ELŐADÁSOK	25
del Pozo Andrés, María del Mar: The construction of educational knowledge: The case of the Dalton Plan in Great Britain and the United States (1920-1925)	26
Freund Tamás: Agyhullámok – memória – kreativitás: Belső világunk és az információ-robbanás hatásai	27
SZIMPÓZIUMOK	28
<i>A felsőoktatási lemorzsolódás individuum szintű interpretációinak elemzése .....</i>	<i>29</i>
Pusztai Gabriella – Fényes Hajnalka – Szigeti Fruzsina – Pallay Katalin: Lemorzsolódási scenáriók. A hallgatói interpretációk mentén kialakított lemorzsolódási ok-csoportok jellemzői	31
Csók Cintia – Hrabéczy Anett: A lemorzsolódott hallgatók tanulmányi pályafutása	32
Markos Valéria – Kocsis Zsófia: A felsőoktatási hallgatók önkéntes és fizetett munkavállalása a lemorzsolódás folyamatában.....	33
Váradi Judit – Demeter-Karászi Zsuzsanna – Kovács Klára – Dusa Ágnes Réka: Az extrakurrikuláris és a szabadidős tevékenységek összefüggései a lemorzsolódás okaival	34
Tóth Dorina Anna – Ceglédi Tímea – Kovács Edina – Zolnai Erika: A társas támogatás hatása a lemorzsolódási kockázatra	35
<i>A fogytékosságügy különböző horizontjai .....</i>	<i>36</i>
Dukic Monika – Perlusz Andrea: Az „Adj egy ötöst!” szemléletformáló iskolai program eredményessége a statisztikai adatok tükrében	38
Mile Anikó – Papp Gabriella: Történetek az együttnevelésről	39
Szabó Ákosné: „Intim polgárság” – keresgélés egy óvoda és két iskola világában	40
Frankné Mészáros Boglárka: Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók az Edelényi járásban.....	41
<i>A lemorzsolódás iskolai és tanulói tényezői .....</i>	<i>42</i>
Széll Krisztián – Fehérvári Anikó – Szabó Lilla – Paksi Borbála: Az iskolai lemorzsolódás és légkör szervezeti szintű összefüggései	44
Szabó Lilla – Széll Krisztián – Paksi Borbála – Fehérvári Anikó: Lemorzsolódás az iskolai kötődés tükrében	45
Paksi Borbála – Széll Krisztián – Szabó Lilla – Fehérvári Anikó: Lemorzsolódás és deviáns viselkedés	46
Tókos Katalin – Rapos Nóra – Lénárd Sándor – Szivák Judit: Tanulási környezet és a lemorzsolódás összefüggései a vizsgált iskolákban	47
<i>A magyar neveléstudomány diszciplína jellemzőinek, kommunikációs hálójának változásai a 20. század közepétől napjainkig .....</i>	<i>48</i>
Baska Gabriella – Mészáros György: A politikai vallás elméleti keretének értelmezési lehetőségei a hazai neveléstudomány történetének kutatásában	50
Golnhofer Erzsébet – Szabolcs Éva: A Szocialista Nevelés Könyvtára 1950-1957: politikai termék vagy tudományos produktum?	51
Horváth H. Attila: A magyar neveléstudomány egy vizsgált időszakának művelődéspolitikai háttere	52
Galántai László – Szabó Zoltán András: A Magyar Pedagógia szöveganalitikai vizsgálata (1968-2018)	53

<i>A művészet széles spektrumú fejlesztési lehetőségei</i>	54
Bényei Judit – Illés Anikó – Pallag Andrea – Schmidt Andrea: A design mint a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének lehetősége	56
Bényei Judit – Illés Anikó – Pallag Andrea – Schmidt Andrea: A problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének lehetőségei iskolai kooperáció és tervezői gondolkodás segítségével: jó gyakorlatok	57
Szöllősi Barnabás: Narratológia és kreatívírás	58
Kertész Luca: Osztály a színpadon – Az osztályszínpadi produkció műfaja és gyakorlati megvalósítása	59
<i>A művészeti nevelés tanórán kívüli extrakurrikuláris lehetőségeinek többdimenziós vizsgálata</i>	60
Váradi Judit – Kiss Julianna: A művészeti nevelés kurrikuláris jellemzői és lehetőségei	62
Szabóné Fodor Adrienn – Kerekes Rita: Művészeti tevékenység és önképzés – A művészetközvetítő pedagógus szakmai megújulásának lehetőségei	63
Szűcs Tímea – Péter Csaba: A szülők hatása gyermekük extrakurrikuláris tevékenységeire	64
Héjja Bella Emerencia – Lehotka Ildikó – Dragony Gábor: Művészeti tevékenységek a településtípusok tükrében	65
Bíró István Ferenc – Hörich Balázs – Szalai Tamás: Általános iskolai tanulók kulturális fogyasztása a társadalmi státusz függvényében	66
<i>A nonformális tanulás sokszínűsége – múzeumpedagógia, művészetpedagógia és cirkuszpedagógia</i>	67
Vincze Beatrix – Kempf Katalin: Múzeumpedagógia szaktanácsadói szakirányú képzés megújuló képzési kínálata a hallgatói elégedettség tükrében	69
Somogyi-Rohonczy Zsófia: A múzeumpedagógia szerepe a tolerancia növelésében	70
Dabi-Farkas Rita: „Esélyt a múzeummal” - módszerek (vagy jó gyakorlatok) a megértési nehézséggel élők, mozgássérültek és látássérültek múzeumi fogadásához	71
Joó Emese: Cirkuszpedagógia	72
<i>A sportolás intézményi környezete Kárpát-medencei egyetemeken és főiskolákon</i>	73
Kovács Klára – Fintor Gábor: A sportolás szervezeti tényezői hazai és határon túli felsőoktatási intézményekben	75
Rábai Dávid: A sportolás fizikai környezetének megjelenési formái Kárpát-medencei felsőoktatási intézményekben	76
Moravec Marianna – Nagy Zsuzsanna: Hazai és határon túli felsőoktatási intézmények sportkonceptióinak összehasonlító elemzése a sportolási szokások és a szabadidősport rendezvények függvényében	77
Nagy Zsuzsanna – Szabó Dániel: Az intézményi hatás vizsgálata hazai és külföldi felsőoktatási intézmények versenysportjában	78
<i>A szakmódszertani kutatások lehetőségei a szakképzési innovációban</i>	79
Szűts Zoltán: Az innovatív szakmódszertan kommunikáció és médiatudományi alapokra történő helyezése	81
Molnár György: Oktatásmódszertani útkeresések – Új módszertani megoldások nyitott tananyagfejlesztési támogatással	82
Orosz Beáta – Olteán Róbert: IKT eszközökkel támogatott kollaboráció szerepe a tanári és tanulói motiváció növelésében, egy esettanulmány alapján	83
Horváth Cz. János: Mikrotartalom alapú tartalomhálózatok lehetőségei a szakképzésben	84
Király László: A digitális pedagógia módszertanának fejlődése a szakképzési kerettantervek változó világában – iskolai szempontból	85
<i>A szociális segítség gyakorlati megvalósulása különböző színtereken a gyermekvédelmi szakemberek kooperációjának tükrében</i>	86
Ráczné Németh Teodóra – Bulyáki Tünde: A gyermekvédelmi szakemberek együttműködésének új kihívása – a szociális diagnózis	88
Nagy Krisztina: Kisgyerekek nagy lehetősége – Biztos Kezdet Gyerekházak Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében	89
Homoki Andrea – Czinderi Kristóf: Óvodai és iskolai segítők beágyazódása a köznevelési intézmények szervezeti kultúrájába	90
Gönczi Ibolya: Kéz a kézben – Szociális segítség a köznevelésben	91

<i>A tanulás újragondolása – Kutatási dialógusok</i>	92
Darvay Sarolta: A kortársoktatás pedagógiai kérdései reflexiós naplók tükrében	94
Biró Fanni – Szarka-Bögös Réka – Kolláth Erzsébet – Kolosai Nedda: A tanító megváltozott szerepe – Társtanítás egy olvasás órán.....	95
Kolosai Nedda – Szarka-Bögös Réka – Biró Fanni – Kolláth Erzsébet – Darvay Sarolta: A perspektí- vafelvétel aspektusai társtanítás során – Harmadik osztályos tanulók fókuszcsoporthoz interjúinak hermeneutikai elemzése	96
Szarka-Bögös Réka – Biró Fanni – Kolosai Nedda: A körkörös társtanítás léptékváltása	97
<i>A végzettség nélküli iskolaelhagyás intézményi problémafeltárásának és komplex beavatkozásainak úttjai</i>	98
Dános Zsolt: Végzettség nélküli iskolaelhagyás intézményfejlesztés stratégiai keretei	100
Nadrainé Szent-Gály Viola: Óvodai hátránykompenzáció szerepe a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzésében	101
Szemenyei Mariann: Komplex intézményfejlesztés pedagógiai szegmensei az iskolai lemorzsolódás megelőzésének támogatására	102
Bazsalya Balázs – Hörich Balázs: Tapasztalatok a lokális iskolarendszer működéséről három település példáján keresztül.....	103
<i>Adalékok a magyar néptanítói szakma történetének geneziséhez</i>	104
Baska Gabriella: Adalékok az iskolai testi fenntartással kapcsolatos vélekedések előzményeinek 19. századi történetéhez	106
Hegedűs Judit: Mária Dorothea Egyesület a tanítónők érdekeinek képviselője a dualizmus korában 107	
Nóvik Attila: A neveléstörténet szerepe a néptanítói identitás konstruálásában a 19. század végi Ma- gyarországon	108
M. Pelesz Nelli: „Nem a tömeg, hanem a minőség a fontos” – A tanítói szakma két világháború közöt- ti professzionalizációs folyamatairól	109
Fizel Natasa: Tanítóból polgári iskolai tanár. Az Állami Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola szerepe a tanítóság továbbképzésében az anyakönyvekből kinyert adatok alapján	110
<i>Atipikus, kreatív tevékenységek az iskolai oktatásban</i>	111
Csajka Edina: A szociális kompetenciák fejlesztési lehetőségei az élménypedagógia módszerével hát- rányos helyzetű gyermekek körében	113
Csimáné Pozsegovics Beáta: Tanítsunk múzeumban	114
Doba László – Szántóné Tóth Hajnalka: Attitűdformálás a környezetismeret tantárgy oktatása során 115	
Bencéné Fekete Andrea – Szerb György: A testnevelés órák hatékonyságának mérése általános iskolá- ban	116
<i>Az állapotmegismerés sokszínűsége a logopédiában</i>	117
Juhász Valéria – Kocsisné Kálló Veronika – Radics Márta: A nyelvi fejlesztést meghatározó nyelvi készségeket mérő tesztek alkalmazása a logopédiai gyakorlatban	119
Havadi-Nagy Marian: Hogyan vizsgáljunk nyelvlökéses nyelést? Az orális myofunkcionális diszfunk- ció és diagnosztikája	120
Juhász Valéria – Kocsisné Kálló Veronika – Radics Márta: Az olvasás- és íráskészséget előrejelző tesztek ismerete, különös tekintettel a fonológiai tudatosságra	121
Tóthné Aszalai Anett: Hogyan gondolkodnak a gyermekek a beszédről? A kommunikációs viselkedés összehasonlítása dadogó és nem dadogó gyermekeknél	122
<i>Az andragógiai professzió innovációjának perspektívái a kutatás és fejlesztés tükrében</i>	123
Kraiciné Szokoly Mária: Gazdagodó andragógiai professzió – kutatások a szakképzés területén	125
Bajusz Klára – Cserné Adermann Gizella: Időskutatás és szenior önkéntesség	126
T. Molnár Gizella: Egyetemi oktatók felnőtt tanulóként – a tanulási eredmény alapú szemlélet beveze- tésére vonatkozó fejlesztés a SZTE-n	127
Németh Balázs: Érték és innováció szorításában: Andragógusok, felnőttoktatók változó szerepei és kompetenciái európai uniós támogatással megvalósuló projektek eredményei alapján	128

<i>Az iskolai kötődés aspektusai</i>	129
Simon Katalin – Koós Ildikó – Molnár Béla: „Tedd meg, amit megtehetsz!” A kezdeményezőkézség és vállalkozókézség mint transzverzális kompetencia alapjainak kialakítása és fejlesztése 1–4. iskolai osztályos tanulók számára	131
Simon Katalin: Sikerekkel és kudarcokkal övezett egyéni tanulástörténet	132
Koós Ildikó: Konstruktivista szövegalkotó és szövegfeldolgozó eljárások a tanító szak anyanyelvi-tantárgypedagógiájában tevékenységközpontú tanítási módszerek megismerésére	133
Molnár Béla: Középfokú tanítóképző intézetek egykori diákjainak iskola iránti attitűdje	134
<i>Befogadó Egyetem</i>	135
Kocsis Zsófia – Ceglédi Tímea: Kiket fogad(hatna) be az egyetem? A felsőoktatásba való bekerülést akadályozó és támogató tényezők vizsgálata hátrányos helyzetű diákok körében	137
Zolnai Erika: Tanulási utak az egyetemi inklúzióig	138
Varga Aranka – Deli Kitti: Befogadó Egyetem: Hallgatói szolgáltatások összehasonlító vizsgálata egy hazai felsőoktatási intézményben	139
Trendl Fanni – Vezdén Katalin: Komplex fejlesztő programok eredményességi mutatói egy roma szakkollégiumban	140
<i>Digitális kompetenciák fejlesztése és implementációja az oktatásban</i>	141
Saad Judit – Nóbik Attila: Pedagógusok és intézményvezetők digitális kompetencia-fejlesztése és implementáció – nemzetközi tapasztalatok és hazai lehetőségek	143
Tráserné Horváth Annamária – Böczén Csaba – Orosz László: A digitális kompetencia elvárások rendszerbe illesztése (mérés, értékelés, életpálya-modell)	144
Lénárd Sándor – Baráth Tibor – Cseh Györgyi: A pedagógusokat digitális téren segítők szerepe és lehetőségei	145
Rapos Nóra – Nóbik Attila: A pedagógusképzési és továbbképzési rendszer felkészültsége a digitális elvárásokra	146
<i>Diverse aspects of professional learning at the workplace</i>	147
Soós, Sándor: Mapping worldwide research on professional learning in workplace-related contexts ..	149
Mmari, James – Win, Yin Mar: Massive Open Online Course (MOOC) support to Professional Development; A Systematic Literature Review	150
Kovács, Zsuzsa – Win, Yin Mar – Kálmán, Csaba: Challenges in measuring self-regulated learning at the workplace	151
Szócs, Brigitta – Yunga, Deisi: The role of informal learning in the acquisition of professional learning: qualitative study in the human resources area	152
<i>„Dráma van” – avagy nevelés drámával / Definíciók és alkalmazások</i>	153
Vojtek Ildikó: Drámapedagógia – Színházi nevelés – Alkalmazott Színház – Mi micsoda?	155
Katonáné Kutai Erika: Az ünnepi műsorok mint az iskolai közösségek rituáléi	156
Kaposi József – Korpics Zsolt: Demokráciára nevelés drámajátékokkal	157
Eck Júlia: Drámaversenyek a tehetség gondozásért	158
<i>Egy bolognai tanári MA szak élete és hatása a hallgatók szakmai karrierjére</i>	159
Bacsa-Bán Anetta – Cserné Adermann Gizella: Szakmai életutak egy tanári MA szak bevétele vizsgálatának tapasztalatai alapján	161
Kocsis Mihály: Képzési eredmények a záróvizsgák tükrében	162
Szabó Imre: A tanulmányi teljesítmények befolyásolt értékelése az informatikai szakképzésben	163
Ludikné Horváth Éva: A korai iskolaválasztás lemorzsolódásban betöltött szerepének vizsgálata egy szakgimnáziumban	164
<i>Filozófia és pedagógia – adalékok a magyar nevelésfilozófia történetéhez</i>	165
Ugrai János: A lánc megszakadása. A filozófia távolodásának kezdetei az iskolától	167
Virág Irén: Nevelési ideák a filantropinumban	168
Schwendtner Tibor: Filozófia és tudományos pedagógia. Prohászka Lajos kultúrpedagógiája	169
Loboczký János: Filozófia és pedagógia Karácsony Sándor munkásságában	170
Sárkány Péter: A magyar nevelésfilozófia útjai	171

<i>„Hajtás sarjad gyökeréből” – Értékkörzés és értékteremtés a pedagógiai innovációk kontextusában a 60 éves soproni felsőfokú óvónőképzés jubileumán</i>	172
Patyi Gábor: Innovatív reformjavaslat 1956-ból: két soproni pedagógus tervezete a felsőfokú „Nevelőképző Akadémia” tárgyában	174
Kissné Zsámboki Réka: Siker, élmény, innováció 30 év tükrében – Tevékenységközpontúság és életközeli aktív tanulás a soproni óvodapedagógus-képzésben	175
Molnár Katalin: Mese a fákról – és az emberi igényekről, avagy Nevelj Földet védelmező Embert! ..	176
Kitzinger Arianna: „Once I caught a fish alive...” – Innováció a korai nyelvfejlesztésben a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karán	177
Varga László: A gyermeki idegrendszerrel alkotott elméletek pedagógiai beágyazottságának paradigmaticus változásai	178
<i>Ifjúságkutatás a neveléstudomány szolgálatában – a Magyar Ifjúság Kutatás 2016 kutatás egyes oktatási aspektusai</i>	179
Szell Krisztián – Nagy Ádám: Iskolai életutak, tervek és lehetőségek	181
Bocsi Veronika: A hallgatók társadalmi összetételének vizsgálata – különös tekintettel az elsőgenerációs értelmiségiek helyzetére	182
Fekete Mariann: Globális gondolkodás és felelősségvállalás vs új nacionalizmus	183
<i>Intervenció és interakció</i>	184
Vida Gergő: Az akció alapú kutatás lehetőségei a képességvizsgálatban	186
Zank Ildikó: Dialógus és reflexió az akciókutatásban	187
Mrázik Julianna: Felsőoktatók kompetenciái	188
Nyúl Eszter Anna: Állampolgári ismeretek az aktív állampolgárságért „A mi kis falunk” pályázat keretében	189
Nagy Péter: Szervezetfejlesztés az iskolában interkulturális aspektusból: egy field research első eredményei	190
<i>Intézményi innovációk lokális metszetben</i>	191
Boros Julianna: Szerepek fogságában. Informális és formális vezető a társadalmi innovációban	193
Haffner-Kiss Alexandra: Ifjúsági fűvós zenekar. Generációkon átívelő kulturális és közösségi tanulás T-ben	194
Varga Kitti: Művészeti tábor és társadalmi innováció Intellektuális akadályozottsággal élők integrált táboroztatása	195
Benke Magdolna: A szakképző intézmény szerepe a helyi innovációban. Támogató és akadályozó körülmények	196
Forray R. Katalin – Kozma Tamás: Városi egyetem. Intézményi innováció lokális metszetben	198
<i>Iskolai jóllét vagy kiegészítés? – A tanárok és diákok közérzetét befolyásoló tényezők vizsgálata</i>	199
Jagodics Balázs – Horvát Barbara – Vatai Katalin – Gubics Flórián – Gajdics Janka – Szabó Éva: Középszintű osztrák iskolák normarendszerének longitudinális vizsgálata	201
Kóródi Kitti – Szabó Éva: Proszociális és agresszív viselkedések normavizsgálata és az iskolai klímával való összefüggései	202
Jagodics Balázs – Varga Ramóna – Szénási Szilvia – Nagy Katalin – Szabó Éva: Diákok kiegészése általános- és középiskolában a követelmény-erőforrás modell tükrében	203
Szabó Éva – Jagodics Balázs: A tanári kiegészítés kapcsolata a tanárok által észlelt nehézségekkel, stresszforrásokkal	204
<i>„Jövendölés az első oskoláról” – Kistelepülések és iskoláik</i>	205
Laki Tamásné: Hogyan hatnak a falusi kisiskolák a közösségre?	207
Andl Helga: „Én nem tudom, hogy jelent-e egyáltalán valamit az, hogy jövőkép.” – Iskolabezárás egy hátrányos helyzetű térségben	208
Jankó Krisztina: Hogyan tovább, kisiskolák? – Egy intézmény két kistelepülési iskolájának vizsgálata	209
Boros Julianna: Választás vagy kényszer? – Szülői stratégiák, lehetőségek és iskolaválasztási motívációk kistelepüléseken	210

<i>Karrierben a család</i>	211
Fényes Hajnalka – Pusztai Gabriella: Nemi szerep attitűdök és vallásosság a felsőoktatási hallgatók körében	213
Engler Ágnes – Kozek Lilla: Kapcsolati kultúra és fejlesztése	214
Dusa Ágnes Réka – Markos Valéria: Társadalmi felelősségvállalás és családalapítás a felsőoktatási hallgatók körében	215
Székely András: Gyermekvállalással, munkába állással kapcsolatos attitűdök a végzettség függvényében	216
Antal István: Roma családok és befektetések a jövőbe	217
<i>Kicsiktől a nagyokig. Gondolatok az egyház szélesedő oktatási szerepvállalásáról</i>	218
Kelemen Gabriella: Kontextusfüggő eredményesség szektorközi összehasonlításban	220
Tódor Imre: Miért épp ezt az iskolát választják a tanulók? A SEU-modell operacionalizálása az iskolaválasztás kapcsán	221
Demeter-Karászi Zsuzsanna: Hasonlóságok és különbségek az egyházi szellemiségű és egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények között	222
Kozek Lilla: Közösségi beágyazottság és a párkapcsolati sérülékenység vetületei a jegyesoktatásban	223
<i>Kompetenciaigény és kompetenciafejlesztés munkaerő-piaci nézőpontból</i>	224
Kálmán Anikó: Az oktatásból a munka világába való átmenet. Magyar és francia mérnökhallgatók saját alkalmazhatóságukra vonatkozó felfogásának összehasonlító vizsgálata	226
Pogátsnik Monika: A kommunikációs kompetencia fejlesztése a 21. századi mérnökképzésben	227
Simonics István: A csapatmunka és a prezentációs kompetenciák alkalmazásának vizsgálata	228
Hercz Mária – Kanczné Nagy Katalin – Isépy Mária – Ledniczki Kinga: Pedagógus kompetenciák a tanórán kívüli nevelőmunkában	229
Nagy Melinda: Egészség- és környezettudatosság helyzete a tanári kompetenciák között	230
<i>Koragyermekkorai pedagógusjelöltek pályaképe, belépése a felsőoktatásba</i>	231
Serfőző Mónika – Bajzáth Angéla – Sándor Mónika – Böddi Zsófia: Koragyermekkorai pedagógusjelöltek felsőoktatási szocializációja – kutatási keret	233
Bajzáth Angéla – Sándor Mónika – Serfőző Mónika – Böddi Zsófia: Koragyermekkorai pedagógusjelöltek pályaképe a képzés elején	234
Sándor Mónika – Serfőző Mónika – Bajzáth Angéla – Böddi Zsófia: Elsőéves pedagógushallgatók érzelmi és motivációs mintázatai	235
Böddi Zsófia – Serfőző Mónika – Sándor Mónika – Bajzáth Angéla: A játéktámogatás és a játék szerepe különböző életkorokban a pedagógusképzésbe lépő kisgyermeknevelő-, óvodapedagógus- és tanítójelöltek vélekedéseiben	236
<i>Korszerű földrajztanítás, innovatív megközelítések</i>	237
Szilassi Péter – Kapusi János – Pál Viktor – M. Császár Zsuzsanna – Teperics Károly: Élmenygazdag földrajztanítás: Táváltozás tanítása interaktívan, problémacentrikusan, magyarországi példákon keresztül	239
Csíkos Csaba – Szöllősy László – Kádár Anett – Pirkhoffer Ervin – Farsang Andrea: A kutatásalapú földrajztanítás hatékonyságvizsgálata	240
Vati Tamás – Varjas János – Balázs Brigitta – Nagyváradai László – Farsang Andrea: A haza földrajzának megjelenése külföldi tankönyvekben, átvehető módszertani ötletek	241
Kádár Anett – Molnár Ernő – Száraz Tamás – Jász Erzsébet – Farsang Andrea: Hogyan befolyásolják a tévképzetek a földrajztanulást? Egy keresztmetszeti vizsgálat tanulságai	242
<i>Kutatások a matematikai nevelés területén a 3-12 éves korosztályban</i>	243
Bagota Mónika – Csíkos Csaba – Sztányi Judit: A logikai képességek és a számfogalom szintjei óvodáskorban - Budapest-New York összehasonlító vizsgálatok eredményei	245
Svraka Bernadett – Ádám Szilvia: A matematikai teljesítményszorongás és a pszichoszomatikus tünetek epidemiológiája	246
Steklács János – Csíkos Csaba: A-ha élmény megfigyelése szemmozgás-vizsgálat segítségével belátásos matematikai szöveges feladat megoldása során	247
Csíkos Csaba – Sztányi Judit: A humor szerepe rutin- és realisztikus matematikai feladatok megoldásában	248

<i>Narratívák, értékátadási folyamatok és új tanítási stratégiák a történelem és állampolgári ismeretek oktatásában</i>	249
Nyúl Eszter Anna: Az állampolgári nevelés fogalmi kerete	251
Jancsák Csaba: Transz-történelmi társadalmi értékek és történelemoktatás Magyarországon: értékvál- ság és értékváltás	252
Kósa Maja: Történelemtől alkotott nézetek tartalomba ágyazott vizsgálata általános és középiskolás diákok körében	253
Kojanitz László: A szemtanúkkal készült interjúk összekapcsolása új tanulási stratégiák alkalmazásá- val a történelemtanításban	254
<i>Oktatáspolitikai célkitűzésektől az iskolai tanulószervezésig: a korai iskolaelhagyás megelőzése a pedagógusok készségeinek fejlesztésével</i>	255
Török Balázs – Révész László – Híves Tamás: A korai iskolaelhagyás megelőzését célzó fejlesztési beavatkozások közpolitikai hátterének elemzése	257
K. Nagy Emese – Imre Nóra – Kállai Gabriella – Török Balázs: A korai iskolaelhagyás megelőzését célzó fejlesztési beavatkozás tanítási stratégiát érintő programelemének kialakítása és kipróbálá- sának tapasztalatai	258
Sági Matild – Dorner László – Téglási Ilona: A pedagógusok tanulószervezési készségeinek változása a korai iskolaelhagyás megelőzését célzó fejlesztési beavatkozás első évében	259
Racsko Réka – Szemerszki Marianna – Jankó Krisztina – Nagy Róbert: A pedagógusok digitális tanu- lásszervezési készségeinek fejlesztése	260
<i>Oktatáspolitikai koncepciók a roma, cigány népesség helyzetének javítására</i>	261
Óhidy Andrea: A kelet-közép-európai roma-kisebbség oktatási helyzete	263
Orsós Anna: Merre tart a cigány, roma oktatáspolitikája?	264
Cserti Csapó Tibor: Az Európai Unió roma oktatáspolitikájának hazai hatásai és eredményei a cigány- ság társadalmi integrációja terén	265
Csillei Béla: Hátrányos helyzetű fiatalok kollégiumi nevelése	266
<i>Pedagógiai antropológiák</i>	267
Mészáros György: Pedagógiai antropológiák és ideológiák elméleti és etnográfiai kutatások határán ..	269
Balogh Brigitta: Alasdair MacIntyre filozófiai antropológiájának nevelélméleti olvasata és a hagyo- mányok racionalitása	270
Horváth H. Attila: Természet és emberkép Freinet: Máté mondásai című munkájában	271
Sárospataki Barnabás: A nem és szexualitás pedagógiai antropológiája egy empirikus kutatás fényében	272
<i>Pedagógiai digitális kompetencia a tanárképzésben</i>	273
Dringó-Horváth Ida – M. Pintér Tibor: A pedagógiai digitális kompetencia jelentősége és fejlesztési lehetősége a tanárképzésben oktatók körében	275
Misley Helga – Horváth László: A DigCompEdu európai keretrendszer módszertana	276
Papp-Danka Adrienn: Az oktatói önreflektív tevékenység jellemzői, összefüggésben a digitális kom- petenciával	277
Hülber László: A felsőoktatási intézmények támogató szerepe a tanárképzés digitális oktatási kultúra- jának megteremtésében	278
<i>Reziliencia a közoktatásban, a felsőfokú továbbtanulásban és a mentorálásban. Hátráltató körülmé- nyek és pozitív kimenetek</i>	279
Hegedűs Roland: Hátrányos helyzetűek a felsőoktatásban	281
Józsa Gabriella: Reziliens szakgimnazisták felvételi mintázatai	282
Hörich Balázs: Társadalmi környezet és reziliencia	283
Bacsikai Katinka – Barabás Andrea: Az oktatási eredményesség és településtípus összefüggései	284
Ceglédi Tímea – Godó Katalin – Kiss Andrea – Szathmáriné Csőke Krisztina: Reziliencia a mentorá- lásban	285

<i>Szemkamerás kutatások pedagógiai alkalmazása</i>	286
Csima Melinda – Józsa Krisztián – Nyitrai Ágnes – Podráczky Judit – Steklács János: Az elsajátítási motiváció vizsgálati lehetősége szemkamerás módszerrel	288
Tánczikné Varga Szilvia – Steklács János: Morfológiai tudatosságot vizsgáló feladatok megoldási stratégiáinak vizsgálata szemmozgáskövető módszerrel	289
Sipos Zsóka – Steklács János: Negyedik évfolyamos gyermekek olvasástechnikájának szemkamerás vizsgálata	290
Bóna Judit – Steklács János: Kisiskolások megakadása a hangos olvasásban – szemkamerás és akusztikai fonetikai vizsgálatok	291
<i>Szexuális nevelésről, mint nevelésfelfogásról – múlt - jelen - jövő gyakorlata</i>	292
Pusztafalvi Henriette: Szexuális nevelés kezdete Magyarországon a 20. század első felében	294
Zsoldos Márta: Budapesti gimnazista diákok internetezési szokásainak és szexuális magatartásának vizsgálata	295
Végh Veronika: A középfokú biológiaórákon megjelenő szexuális egészségnevelés	296
Skultéty Dóra: Egy hatékony szexuális nevelési program bemutatása az általános iskolában	297
<i>Pedagógusok szakmai fejlődésének és tanulásának komplex értelmezése és megújuló vizsgálati lehetőségei</i>	298
Rapos Nóra – Tókos Katalin – Bükki Eszter – Gazdag Emma – Nagy Krisztina: A pedagógusok folyamatos szakmai fejlődése és tanulása – egyénből személy	300
Kopp Erika – Lénárd Sándor – Pesti Csilla – Urbán Krisztián – Tóth-Pjeczka Katalin: A pedagógusok szakmai fejlődése és tanulása a szervezet és rendszer szintjén	301
Szivák Judit – Rónay Zoltán – Fazekas Ágnes – Salát Magdolna: A pedagógusok szakmai fejlődésének támogatása a hazai szabályozási rendszerben	302
Fazekas Ágnes – Horváth László – Kovács Ivett – Saád Judit: Pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésének egyéni és szervezeti összefüggéseinek empirikus vizsgálata	303
<i>Tanulás és tanulástámogatás a felsőoktatásban</i>	304
Kálmán Orsolya: Az oktatók elképzelései és tapasztalatai a tanulásközpontú tanításról, oktatói kompetenciáikról és szakmai fejlődésükről, tanulásukról	306
Rónay Zoltán – Horváth László: A tanulástámogató etikus vezető a felsőoktatásban	307
Fazekas Ágnes – Pálvölgyi Lajos – Saád Judit: Hallgatói partnerség a felsőoktatási innovációkban	308
Káplár-Kodácsy Kinga: A kollegiális mentorálás lehetőségei egy felsőoktatási fejlesztőprogramban	309
Salát Magdolna – Szivák Judit – Rényi Ágnes: Egy oktatóközösség tanulása és támogatása a projektalapú tanulás megvalósítása érdekében	310
<i>Tanulás, pedagógia, de nem tanár. Mi az? – Az ifjúságsegítő képzés másfél évtizede</i>	311
Trencsényi László – Nagy Ádám: Az ifjúságsegítő képzés és szakma elméleti megalapozottsága	313
Trencsényi László: Az ifjúságügyi képzés pedagógiai relevanciája	314
Horváth Ágnes: Az ifjúságsegítő képzőhelyek és fórum	315
Kárpáti Árpád: Ifjúságsegítő képzések Európában	316
Tóbiás László: Ifjúsági munka a szociális professzióban	317
<i>Történelmi tartalmak, történelmi műveltség</i>	318
Gyertyánfy András: Mit tanítsunk történelemből? A tananyag kiválasztása a magyar és a német történelemdidaktikában	320
Kojanitz László: Harcba szállunk-e az „intellektuális alvilággal”?	321
Bánkuti Gábor – Dévényi Anna – Gózszy Zoltán: Árkádia, Kreatív történelem, Pécs8. A konstruktív pedagógia színterei és hálózata a PTE BTK Történettudományi Intézetében	322
Kamp Alfréd: Az Okostankönyvek tantermi használatának hatása a tanítási folyamatban résztvevőkre	323

<i>Új eredmények a tanulási motiváció hazai kutatásában</i>	324
Józsa Krisztián – Zentai Gabriella: Az óvodáskori elsajátítási motiváció prediktív ereje a hatodik osztályos országos kompetenciamérés eredményeire	326
Nyitrai Ágnes – Podráczky Judit – Józsa Krisztián: Az elsajátítási motiváció jelenléte a bölcsődei és az óvodai nevelési alapprogramban	327
Földi Fanni – Szabó Norbert: A szülők hatása a hangszeres tanulmányok megkezdésére	328
Bank Éva: A tanulók által észlelt stressz és a megküzdés összefüggésének szerepe az iskolai teljesítményben	329
Szabó Norbert – Janurik Márta: Az ének-zene órák iránti tantárgyi attitűd fejlesztésnek lehetőségei digitalizált osztálytermi környezetben	330
<i>Van-e élet a jedinevelés után? – A fantáziavilágok közoktatásbeli használhatósága és tantárgypedagógiai dilemmái</i>	331
Eperjesi Gergely: Az irodalom visszavág – az irodalomtanítás dilemmái a populáris kultúra terében .	333
Pirkhoffer Ervin: Fantasztikus világok a földrajztanításban	334
Nagy Ádám: Óvakodj a vegaiaktól, akik tervrajzokat ajándékoznak! – a fantáziavilágok keretezte fizikatanítás	335
Torbó Annamária – Nagy Ádám: Young adult és coming of age – A kortárs csoport szerepe a popkultúrában	336
TEMATIKUS ELŐADÁSOK	337
Ács Marianna: Az 1868. évi 38. tc. hatása a református fenntartású népiskolák községesítésére Felső-Baranyában (1868-1890)	338
Ács-Bíró Adrienn – Di Blasio Barbara: Női fogvatartottak mentalitásának változása reintegrációt segítő tevékenységek hatására	339
Akhmetova, Aigul – Imambayeva, Gaisha – Csapó, Benő: Reading in Mother Tongue and English as a Foreign Language by Young Learners in Kazakhstan	340
Albert Ágnes – Dóczi Brigitta – Piniel Katalin: Érzelmek és motiváció kapcsolata a nyelvtanulásban	341
Albert B. Gábor: „Rapszodikus gondolatok” a II. világháborús gimnáziumi történelemtankönyvekben .	342
Alrababah, Saleh – Molnár, Gyöngyvér: The developmental tendencies of educational assessment: from traditional to third-generation computer-based assessment	343
Alshammari, Abdullah – Pikó, Bettina: Socioeconomic inequalities, Mental Health and Health Behaviors among Jordanian Adolescents	344
Altörjay Tamás: Énekhang bemelegítése új eszközzel	345
Amukune, Stephen – Szabó, Norbert – Józsa, Krisztián: The Adaptation Process of an educational measurement: Creating the Kenyan version of FOCUS	346
B. Németh Mária – Juhász Fruzsina – Tóth Edit – Hódi Ágnes – Fáyiné Dombi Alice: Szülők véleménye az óvodás korú gyermekek IKT-eszközhasználatának hatásairól	347
Bacsa-Bán Anetta: Képesítés nélkül a pedagógus pályán – újabb kihívások a szakképzésben	348
Bálint, Ágnes: Teaching (foreign) language to chimps and children	349
Bánfai Bálint – Bánfai-Csonka Henrietta – Deutsch Krisztina – Betlehem József: „Kids save lives in Hungary” – a gyermekkorban elkezdett elsősegélynyújtással kapcsolatos nevelés-oktatás jelenlegi helyzete, kihívásai	350
Bartal Orsolya: Attitűd-vizsgálat a szülők és a pedagógusok körében a BYOD-módszer tanórai alkalmazásának tekintetében egy Tolna-megyei általános iskola felső tagozatán	351
Bartal Orsolya – Szabó Csilla Marianna: A felsőoktatásban alkalmazott módszerek vs. a munkaerőpiac elvárásai egy pilot vizsgálat tükrében	352
Bartalis Izabella: A tanítók zenei kompetenciája és a zenei nevelés gyakorlata a székelyföldi iskolákban	353
Béki Piroska – Demeter Antal – Ozsváth Miklós: Funkcionális alapozás jelentősége az iskolai testnevelésben	354
Bereczki Enikő Orsolya: Technológiával támogatott kreativitásfejlesztés – Többesetes esettanulmány magyarországi digitális pedagógiában élenjáró tanárok nézeteiről és tapasztalatairól	355
Bertalan Péter – Mészáros Virág: Hálózatok a tanulásban – Tanulás hálózatokban	356
Blatt Péterné: Sportoló tanulók társas kapcsolatai	357

Bodnár Éva – Sass Judit: Tehetségmítoszok megjelenése a felsőoktatásban és a köznevelésben oktatók körében	358
Bognárné Kocsis Judit: A vallásos nevelés kutatási irányainak vizsgálata hazai neveléstudományi ki- vonatokban	359
Bredács Alice Mária: A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése a pozitív pedagógia és a művé- szeti nevelés területeivel	360
Bredács Alice Mária – Gaul-Ács Ágnes: A Moholy-Nagy Vizuális Modulok: a 21. századi képi nyelv tanítása a vizuális memória tesztelés tükrében	361
Buda András: Gamifikációs pilot projekt a tanárképzésben	362
Bükki Eszter – Fehérvári Anikó: Pedagógus folyamatos szakmai fejlődés a szakképzésben	363
Czeferner Dóra: A formális és informális oktatás szerepe Schwimmer Rózsa életében	364
Czettel Antónia Mária: A pedagógus szerepe és lehetőségei a gyermekek zenei ízlésformálásában ..	365
Czettel Antónia Mária: Általános iskolások zenefogyasztói magatartása kvalitatív kutatás keretében	366
Czető Krisztina: „Mi volt ma az iskolában?” Túl a semmin: az iskolai attitűd feltárásának lehetőségei	367
Czövek Andrea: Tanári konstrukciók. Kapaszkodó vagy gát a tanulás útján? I. Reflexiók egy tanár- továbbképzési folyamatról a gyermekkép és tanárszerep tükrében	368
Csapó Benő – Pásztor Attila – Molnár Gyöngyvér: A kombinatív gondolkodás fejlődése – egy online felmérés eredményei	369
Cséke Katalin: Kárpátaljai cigány gyerekek lexikális bázisának sajátosságai	370
Csepcesényi Lajos Lászlóné Balogh Melinda – Bredács Alice Mária: Szakgimnáziumi tanulók kreatív gondolkodásának vizsgálata	371
Cseppentő Krisztina: Nevelési eszmények Goethe Wilhelm Meister tanulói című regényében ..	372
Csereky Erzsébet – Nguyen Luu Lan Anh: Nemzetközi hallgatói mobilitás a felsőoktatásban: moti- vációk és tapasztalatok	373
Csik Tibor: A neveléstudomány és oktatásügy magyar szakirodalmi adatbázisa	374
Csikósné Maczó Edit: Változó generációk – új játékszabályok, avagy a gamifikáció felsőoktatási lehe- tőségei	375
Csillik Olga – Daruka Magdolna: Tanári-tanulói aktivitás a tükrözött osztálytermi kurzusokon	376
Csima Melinda – Financz Judit – Nagyné Árgány Brigitta: Leleki egészség és zenei tevékenység össze- függései koragyermekkori nevelésben dolgozó pedagógusok körében	377
Csizer Kata – Öveges Enikő: A nyelvi vizsgák szerepe a nyelvtanulás folyamatában: Egy középiskolás diákokkal végzett kérdőíves kutatás eredményei	378
Csorba-Simon Eszter: Peremre szorulva. Az irodalomterápia lehetőségei a börtönben és a gyermekott- honokban	379
Dancsházy-Nagy Ágnes: Akciókutatás terv informális nevelési szintereken	380
Daru Andrea: Életreform elemek Bartók Béla fényképein	381
Darvai Tibor: A szocialista nevelésléktan minisztériumi ága az 1960-as években Magyarországon ..	382
De, Vo Van: Technology-based assessment of reasoning skill in school context: A literature review ..	383
Demeter Gáborné: Egy olvasáskutatási eredményekre alapozott preventív képességfejlesztési modell	384
Deutsch Krisztina – Bánfai Bálint – Jákl Ildikó: A Baranya megyei általános iskolákban dolgozó pe- dagógusok elsősegély-nyújtási ismeretei és készségei	385
Dezső, Renáta Anna: Internationalisation of Hungarian Public Education	386
Dezső Renáta Anna: Mindset-változatok, avagy egy fogalom interpretációs keretei	387
Dobos Orsolya – Pálkás János: Alternatív iskola-választás – egy szülő kutatás bemutatása	388
Dobozy Gyöngyi: A tanár-diák kooperációban készült mikrotartalmak alkalmazásának tapasztalatai a szakképzés (közgazdaság ágazat) területén a nyitott tananyagfejlesztés keretein belül	389
Drabancz Mihály Róbert: Nemzetépítés, sajtónyilvánosság és a csehszlovákiai kisebbségi magyar iskoláztatás lehetséges összefüggései (1927-1938)	390
Dudok, Fanni: Comparing the education systems - policies and curricula – of Central and Eastern Eu- ropean countries	391
Dudok Fanni – Dudok Réka: A matematika nyelve egységes vagy mégsem? Kelet-Közép Európa ok- tatási rendszereinek eredményessége a matematika oktatás tükrében	392
Dusa Ágnes Réka: A mobilitási tőke hatása a magyar fiatalok migrációs terveire	393
Endrődy Orsolya – Lénárt István – Imai Ren: Óvodások gyermekképe – mint a gyermekkorkutatás és a pszicholingvisztika lehetséges uniója	394

Engler Ágnes: Tervezett és megvalósult életutak a felsőoktatás égisze alatt	395
Fáyne Dombi Alice – Dombi Mária Adrienn: Intertextualitás, mint a pedagógiai emlékezet forrása	396
Fazakas Ida: Tanári konstrukciók. Kapaszkodó vagy gát a tanulás útján? II. Reflexió egy tanár- továbbképzési folyamatról, a tanulásfelfogás tükrében	397
Fináncz Judit – Nagyné Árgány Brigitta – Csimá Melinda: Intézményi klímajellemzők a koragyer- mekkori nevelésben	398
Fizel Natasa: Polgári iskolai tanárképzésből általános iskolai tanárképzés. A hallgatói összetétel alakulása az átmenet éveiben	399
Fodor Bálint: A produktív tanulás interpretációi és megjelenése a Pécsi Tudományegyetem gyakorló iskoláiban	400
Fónai Mihály: A lemorzsolódással veszélyeztetett hallgatói csoportok főbb jellemzői	401
Frank Tamás: Néptanítók életkörülményeinek reprezentációja a politikai napilapokban 1921-1931 között	402
Gál-Szabó Zsófia – Korom Erzsébet: Felsoroló kombinatív feladatok megértésének változása 4. és 5. valamint 6. és 7. évfolyam között	403
Gelencsérné Bakó Márta – Polyákné Brandtmüller Anikó – Szabó Adrienn – Szabóné Kovács Gabriel- la: Módszertani megújulás – integrációs eredmények a gyógypedagógus képzésben	404
Gergye Eszter: Az iskolai nyelvi tájképben megjelenő beás és romani nyelvi elemek lehetséges funk- ciói	405
Gósi Zsuzsanna: Sporthoz köthető kompetenciák a sporttudományi képzésben résztvevő hallgatók nézőpontjából	406
Gósi Zsuzsanna – Patakiné Bősze Júlia: A felvételi követelményszint változásának várható hatása a sporttudományi képzési területen	407
Gulya, Nikoletta Mária: Dance and Disability-The impact of an inclusive dance project on the attitudes towards people with disability of students participating in professional dance training	408
Győri János: Reflektorfényben az árnyékoktatás: a kiegészítő magánoktatásipar tudományos vizsgálá- tának jelentősége az oktatáskutatások átalakuló világában	409
Gyurcsik Anita: Stakeholder csoportok óvoda-iskola átmenet értelmezése	410
Gyurcsó Júlia: A pozsonyi evangélikus Lyceum gimnáziumi magyar önképzőköre az iskola értesítői- nek tükrében	411
Hecker Henrietta: Oktatás és levéltár: a levéltár-pedagógia kapcsolódási pontjai a köz- és felsőoktatás- hoz	412
Hegedüs András: Várkonyi Nándor az Erzsébet Tudományegyetemen (1935-45)	413
Hegedüs Roland: Hátrányos helyzetű gyermekek az óvodában	414
Hegedüsne Tóth Zsuzsanna: Mentorok és hallgatók reflektív gondolatainak összehasonlító elemzése a csoportos óvodai gyakorlatról	415
Héreginé Nagy Márta – Korom Erzsébet – Fűz Nóra – Bacsa Éva: Tanulók és pedagógusok véleménye az általános iskolai tudományos vásárról	416
Hevesi Tímea Mária: A tipikustól eltérő viselkedésű gyermeket integráló gyermekközösségekben a társas jól-lét megteremtése archaikus élmények alkalmazásával	417
Holik Ildikó – Sanda István Dániel: Mérnökhallgatók érzelmi intelligenciája	418
Horváth Katalin: A zenealkotási feladatok lehetőségei az alapfokú fuvolatanításban	419
Horváth Kinga – Strédl Terézia: Az identitás és az iskolai intézményrendszer	420
Horváth László: A tanulószervezeti viselkedés modelljének validálása a felsőoktatásban	421
Horváth Réka: Az egészségnevelés megvalósulása általános és középiskolás korosztályban. Egy saját készítésű oktatási programcsomag kipróbálásának tapasztalatai az Arany János Tehetséggondo- zó Programban résztvevő tanulók bevonásával	422
Huszár Zsuzsanna: A reflektivitás szintjei tanárjelöltek hospitálási naplóiban	423
Huszka, Noémi – Kinyó, László: Possible directions of developing the relationship between the teacher and the student	424
Hülber László: Tanári közreműködéssel megvalósuló digitális tananyagfejlesztési projekt a szakkép- zésben	425
Imre Anna: A tanulók hangja – tanulói igények, pedagógusi változások	426
Imre Anna – Jankó Krisztina – Szemerszki Marianna: Egy iskolai program a bántalmazás ellen	427
Imre Nóra: Korai iskolaelhagyás a szülői bevonódás tükrében	428

Jakab György: ALWAYS ON – médiaműveltség többgenerációs kvalitatív vizsgálata –	429
Jenei Teréz: Kamaszkori krízishelyzetek kortárs ifjúsági regények tükrében	430
Jenei Teréz – Kerülő Judit: A Komplex Alapprogramot bevezető iskolák feltételrendszerének vizsgálata	431
Juhász Éva Petra – Márkus Eszter: Szolgáltatások útvesztőjében – A kora gyermekkori intervenciók ellátórendszer a szülők szemével	432
K. Farkas Claudia: Az inkluzív nevelés olaszországi horizontja	433
Kapás Mónika: A Vajdaságban élő cigány/roma közösség etnikai identitásának vizsgálata	434
Kapusi, János: Homeland Geography – Case studies in teaching the geography of Hungary in bilingual secondary schools and international programmes	435
Karácsony Ilona: Az iskola hatásának vizsgálata a gimnáziumi tanulók egészségi állapotára	436
Karimova, Konul: Cognitive and Affective Components of Verbal Self-Concepts and Internal/External Frame of Reference	437
Kárpáti, Andrea: From the Bauhaus to Social Realism and beyond – the turbulent legacy of art education in Central and Eastern Europe	438
Kárpáti Andrea: STEAM a Bauhausban: egy pedagógiai modell klasszikus előképe	439
Kendeh-Kirchknopfné Farkis Tímea: Az olasz nyelvkönyvek elemzése a fordítási feladatok tükrében, történeti kitekintéssel	440
Kenyeres Attila Zoltán: Az iskolai végzettség hatása a dokumentumfilmekkel, mint tanulási forrással szembeni kritikai attitűdre – egy hazai kutatás tükrében	441
Kerülő Judit – Nyilas Orsolya: A duális képzések helyzete és problémái Magyarországon	442
Kiss Attiláné: Egy kompetenciamérés tapasztalatai – Francia nyelvi mérés a Pécsi Köztársaság Téri Általános Iskolában	443
Kiss Renáta – Mokri Dóra – Csapó Benő: Az iskolakészültség kognitív komponenseinek online és szemtől szembeni mérési lehetőségei	444
Kiss-Tóth Emőke – Rucska Andrea: Pályaszocializációs értékek az egészség tudományi képzésből 2019-ben kilépő hallgatóknál	445
Klein Ágnes – Tancz Tünde: Mielőtt megszólalunk. A gyermeknyelv elsajátításának társas kerete	446
Klima Gábor: Egy STEAM oktatási projekt társadalmilag érzékeny témákkal	447
Kocsis Zsófia: Kettős út a sikerhez? A duális képzés megítélése egy komplex kutatás tükrében	448
Kodácsy-Simon Eszter – Seres-Busi Etelka: Életkérdések és értékek – a jelentéskonstruálás sokszínűsége	449
Kóger Yvetta: Óvoda a politika sodrásában (1948-1968)	450
Komolafe Cinderella – Lukács J. Ágnes – Pethesné Dávid Beáta: A szakkollégiumok szerepe a roma hallgatók egyetemi beilleszkedésében	451
Kopasz Adrienn Réka: Irányított környezeti nevelési programok módszertani elemzése, hatásuk az ökológiai identitás változására hetedik osztályos tanulók körében	452
Koscsóné Kolkopf Judit: Digitális honfoglalás – 0-3 évesek a digitális világban	453
Kovács Zsófia – Krammer Attila – Tóvári Ferenc – Prisztóka Gyöngyvér: Sportszaktárgyak hasznosságának vizsgálata hallgatók és testnevelő tanárok körében	454
Kozma Gábor – Thékes István: Az oktatók hatása a hallgatói mobilitásra a Gál Ferenc Főiskola ERASMUS+ tevékenységében	455
Kozma Tamás – Brezsnaynszky László – Szabó László Tamás: Az összehasonlító neveléstudomány közép-európai nagykövete, Wolfgang Mitter	456
Köpeczi-Bócz Tamás: Tanulmányi versenyek újraszervezése a tehetségmenedzsment szemszögéből ..	457
Krausz Anita: Általános iskolás gyermekek fogyatékkal kapcsolatos attitűdjének vizsgálata ..	458
Kurucz Bence – Balog Réka – Prainer Petra – Pánczél Janka: Pályaválasztási tervek és az ezeket befolyásoló tényezők serdülőkorban	459
Ladnai Attiláné Szerencsés Anita: A positive education manifesztálódása Kétújfaluban	460
Lakatos Szilvia: A lovári közép- és emelt szintű érettségi bemutatása	461
Laki Tamásné: Egymásba ágyazott zárt hálózatok több szempontú szociometriai vizsgálata	462
Langerné Buchwald Judit: Alternativitás és pluralizmus az oktatásban a rendszerváltástól napjainkig ..	463
Lanszki Anita: A digitális történetmesélés iskolai alkalmazhatóságának utánkövetéses vizsgálata ..	464
Lénárd András – Vetési Erika: A 8-10 éves tanulók sajátos szempontjainak vizsgálata és alkalmazhatósága a digitális tananyagfejlesztés folyamatában	465

Lukács Andrea: Empirikus tapasztalatok a tudás menedzseléséről, magyarországi vállalatok tudásmenedzsment rendszerei	466
Lukács J. Ágnes – Pethesné Dávid Beáta: Roma hallgatók kapcsolathálózati mintázatai	467
M. Pelesz Nelli: „Mi azért vagyunk, hogy mindenkinek helyet adjunk...”- Adalékok a tanítói professzió fejlődéstörténetéhez a Magyar Tanítójelöltek Lapja tükrében	468
Magyar Adél: Női hatás a XX. század gyógypedagógiájában	469
Maisch Patrícia: A női olvasás kritikái a 18-19. század fordulóján – nemzetközi kitekintéssel	470
Makrai Kata: Kilépni a mindennapokból – a heterotópikus terek jelentősége a „kettősházi” fiatalok életében	471
Markó Éva – Bandi Szabolcs – Kiss Enikő Csilla: A Szülői Reziliencia Kérdőív (PREQ) rövidített, 14 tételű verziójának bemutatása	472
Markos Valéria: Önkéntesség a közösségi szolgálat után	473
Mártonfi György: A szakképzés-politika változásai	474
Máté-Szabó Barbara: Felsőoktatás? Szakképzés? A felsőoktatási szakképzésben tanulók vizsgálata Észak-Alföld régióban	475
Meggyesné Hosszu Tímea: LET’S DO IT. Új taneszköz az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegen nyelv-tanításában	476
Mészáros Attila: Pedagógus hallgatók érzelmi intelligenciájának mérése és fejlesztése	477
Mezei Tímea – Fejes József Balázs: Tanulási motivációval kapcsolatos tanári nézetek – szakirodalmi áttekintés	478
Mihálka Mária – Pikó Bettina: Pedagógusok egészségének összefüggése a munka-család konfliktus elözményeivel és következményeivel	479
Miklós Ágnes Kata: A roma gyermekek intézményi integrációjának kérdései az esztergomi óvodákban	480
Misley Helga: Az online reprezentáció szerepe a felsőoktatási marketingben – Mit üzennek és kinek szólnak a felsőoktatási intézmények online felületei?	481
Mohammed, Saif – Kinyó, László: Technology enhance constructivist learning approach in Social studies	482
Mohr Szilárd: A visszacsatolt Baranyai-háromszög oktatási kérdései	483
Molnár Gyöngyvér: Interaktív környezetben mutatott problémamegoldó képesség és tanulási hatékonyság	484
Molnár Gyöngyvér – Csapó Benő: A tanulók differenciált fejlesztésének támogatása: az eDia és eLea alkalmazását megalapozó kutatómunka eredményei	485
Molnár-Kovács, Zsófia: Europe-focused Content Analysis on Hungarian History Textbooks (1867-1918)	486
Mrázik, Julianna: Strengthening teacher education and teaching profession: conditions for quality teaching and learning	487
Nagy Ágnes Virág – D. Molnár Éva: Az INPP-módszer hatása 1-3. évfolyamos tanulók mozgásfejlődésére	488
Nagy Krisztina – Gazdag Emma – Szivák Judit – Rapos Nóra: Mentorok mint kollaboratív kutatótanárok?	489
Nagy Péter: Nyelvtanulást támogató interkulturális, perszonalizált tananyagok: kihívások, jó tapasztalatok	490
Nagyné Árgány Brigitta – Fináncz Judit – Csimá Melinda: Koragyermekkori nevelésben dolgozó pedagógusok zenei műveltségének vizsgálata	491
Nemes-Németh Nóra: Pedagógiai tartalom a dualizmus kori Fejér hírlapirodalmában	492
Nemes-Wéber Zsófia: Az Óvodai Nevelés folyóirat címlapjainak ikonográfiai vizsgálata az 1960-as években	493
Nguyen, Van Son – Habók, Anita: An investigation into the external factors which influence learner autonomy in language learning	494
Nguyen, Van Son – Oo, Tun Zaw – Magyar, Andrea – Habók, Anita: Relationships between EFL reading strategy and metacognitive strategy use	495
Nyíri Csilla: A kereskedelmi iskolák megalakulásának körülményei a 19-20. század fordulóján – Kitekintéssel a pécsi kereskedelmi iskolára	496
Oláh Katalin: A tanári motivációstratégia (TMS) elméleti háttere – Néhány szó arról, hogy milyen tudományos alapelvek húzódnak a TMS fogalma és fogalomrendszere mögött	497

Oláh Katalin: A tanulás tervezésébe ágyazódó tanári motivációstratégia	498
Ollé János: Az oktatástervezés és a tanulásélmény-tervezés paradigmaváltása a digitális tartalomfejlesztésben	499
Oo, Tun Zaw: The Concept of Reflective Teaching Model for Reading Comprehension in English as a Second Language (ESL)	500
Orbán Hedvig: A kultúráközvetítő szakemberek kompetenciái	501
Pálfí Dorina: A pedagógusok státuszkezelésre való felkészítésének nehézségei a tréneri tapasztalatok tükrében	502
Pallay Katalin: A nemzeti identitás kérdése a Balassi Intézet egyetemi előkészítő intézetének kárpátaljai végzős hallgatóinak körében	503
Pálvölgyi Lajos: Diginnováció az oktatásban: az iskolai digitalizáció és innováció érettségi modelljei	504
Papp Z. Attila: Közösség és iskolai reziliencia	505
Papp Z. Attila – Kovács Eszter: Hétvégi iskolák diaszpórában	506
Patakiné Bősze Júlia – Budai Dorottya – Boros Szilvia: Fókuszpontok az ELTE sportszakos egyetemistáinak egészségmagatartásában 15 év távlatában	507
Pécsi Tibor: A holokauszt reprezentációja az oktatásban	508
Pethő Villő: A magyar iskolai énekkutatás helyzete az 1930-as és 1940-es években. A Kodály Zoltán nevével fémjelzett pedagógiai reformelképzelések megjelenése és elterjedése szakmai körökben	509
Petrányi Erika: Serdülőkorú fiatalok megküzdési stratégiái az önértékelés tükrében	510
Polyák Zsuzsanna: A sokféleség sokféle értelmezése a zeneoktatásban – az International Journal of Music Education folyóiratban 2000-2019 között megjelent tanulmányok alapján	511
Pornói Imre: Fegyelmezés a XX. század első felének iskoláiban	512
Prisztóka Gyöngyvér – Eigner Eszter – Csernyik Máté – Tóvári Ferenc: A mindennapos testnevelés megítélése többszemponú vizsgálat tükrében	513
Pusztafalvi Henriette – Szabó Zoltán Tamás – Csókási Krisztina: Fogyatékossgal élőkkal kapcsolatos attitűdvizsgálat egyetemi hallgatók körében	514
Pusztafalvi Henriette – Vass Livia: Uránia – az ismeretterjesztő mozgalom a sajtóban	515
Racsko Réka: A hiperperszonalizáció elméleti modelljei a köznevelés digitális átalakulásában	516
Rajcsányi-Molnár Mónika: A jelenségalapú tanulást és a digitális eszközhasználatot támogató lehetőségek egy kreatív matematika verseny tükrében	517
Rajnai Judit: Időszerű ma a Montessori-pedagógia?!	518
Rébay Magdolna: Eltávolítva vagy kizárva – fegyelmi esetek az 1890-es évektől 1918-ig magyar középiskolákban	519
Réthy Endréné: Elvitt gyermekkorok	520
Revákné Markóczi Ibolya – Jász Erzsébet – Kovács Enikő – Teperics Károly – Ütőné Visi Judit: Általános és középiskolás tanulók megújuló energiára vonatkozó fogalmi strukturájának és befolyásoló tényezőkkel való összefüggésének vizsgálata	521
Rodrigues de Oliveira, Olney: Socio-Emotional Learning and Emotional Competence: Some Dialogues in Education Science	522
Ruzsonyi Péter: Kriminálpedagógia mint tudományterület és rendszerszervezési alapelv	523
Sándor Bea: A Háttér Társaság Országos Iskolai Környezet Kutatásának eredményei és tanulságai	524
Sántha Kálmán: Tanárszakos hallgatók kutatási terveinek elemzése	525
Sántha Kálmán – Bognárné Kocsis Judit – Györe Géza: A kvalitatív módszertan megjelenése az Országos Neveléstudományi Konferencia absztraktjaiban	526
Sárosi Tünde: Az Iskolai Közösségi Szolgálat-koordinátor jellemzői egy kutatás tükrében	527
Sass Judit – Vinczéné Fekete Lídia: A tanulási elkötelezettség detektálásának lehetőségei videó megtekintés közben	528
Schnell Zsuzsanna: Az interpretáció és a nyelvfeldolgozás mentális háttere – A diszlexia innovatív és kooperáció alapú megoldási lehetőségei	529
Schnell, Zsuzsanna – Budai, Tímea: Social-cognitive aspects of interpretation – Didactic approaches in language processing difficulties in dyslexia	530
Sebestyén Edmond: Mit tudunk a tanári adatműveltségről?	531
Sebestyén, Edmond: Opportunities and limits of educational data mining	532
Sebestyén Krisztina: Nyelvválasztási és -tanulási motivációk Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében	533

Semjén András: A tanügyigazgatási centralizáció céljai, eredményei és problémái egy interjú kutatás tükrében	534
Simon István Ágoston – Öry Eszter – Kajtár Gabriella: A gyógytestnevelés órán résztvevő tanulók egészségmagatartásának vizsgálata	535
Sitku Krisztina: Egyetem és környezete a hallgató megtartásáért	536
Sitku Krisztina: Város és egyeteme: harmadik misszió a város megújulásáért	537
Soeharto, Soeharto – Csapó, Benő: Students' Misconceptions and Diagnostic Assessment in Science ..	538
Somogyvári Lajos: A karhatalom diskurzusai a nevelésről-oktatásról (1956-1957)	539
Somogyvári Lajos: Nyugatra menekült magyarok a kommunista oktatásról az ötvenes évek elején	540
Soós, István – Borosán, Livia – Csepela, Yvette – Whyte, Ian – Hamar, Pál: Why some people are less inactive than others? Pedagogical and psychological aspects of physical activity and sedentary behaviours	541
Stefánik Krisztina és az MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport: Kisiskolások autizmus-tudásának formálása. Betekintés a Csillagbusz Inklúziós Intervenció Program (CsIIP) evidencia-alapú fejlesztésébe	542
Stromájer Gábor Pál – Csima Melinda – Stromájer-Rácz Tímea: Középiskolások krónikus stressz-kitettsége	543
Subasi, Selen – Tarkó, Klára: Adult Learning Participation and Well-being of Syrian Women Refugees	544
Sütő Éva: Tanulási motiváció és önszabályozó tanulás vizsgálata szakképző iskolások körében	545
Szabados Péter: NAT 2018-paradigmaváltás, vagy elszalasztott lehetőség?	546
Szabó Adrienn: Párhuzamos életrajzok: Bárdos Lajos és Gárdonyi Zoltán	547
Szabó Csilla Marianna: A serdülők kockázatviselkedése az interneten – a szülők és a pedagógusok szerint	548
Szabó Csilla Marianna: Felkészíti-e az iskola a tanulókat a technológia innovációk okozta változásokra?	549
Szabó Dóra Fanni: A reziliencia kialakulásához hozzájáruló egyéni tényezők rendszere és hatásuk vizsgálata	550
Szabó Hajnalka Piroska: Nőképváltozások gimnáziumi történelemtankönyvekben 1949 és 2014 között	551
Szabóné Kozma Katalin: A gyermekekkel szembeni elvárások változása a 19. század első felében	552
Szántóné Tóth Hajnalka: Természettudományos tárgyakhoz való hozzáállás vizsgálata a Kaposvári Egyetem tanító szakos hallgatói körében	553
Székely Csilla Imola: Spiritualitás és vallásosság Kokas Klára műveiben	554
Szente Dorina: A 20. század ifjúságának testképváltozása a Fortepan képi adatbázis elemzésén keresztül	555
Szigeti Fruzsina: Potenciális vándorlók a Debreceni Egyetem doktoranduszainak körében	556
Szóke-Milinte Enikő: A Z generáció megismerése – megismerés a Z generációban	557
Szűts-Novák Rita: Új utak az Imre Sándor-kutatásban: Imre Sándor művelődéspedagógus Pintér Jenő irodalomtörténészhez írott leveleinek (1913-1940) biográfiai jelentősége	558
Szverle Szandra: A korai iskolaelhagyással veszélyeztetett tanulók szüleikhez való viszonyulása és jövőképe	559
Takács Nikolett: Az élethosszig tartó tanulás vizsgálata kérdőíves módszerrel – Egy lehetséges mérőeszköz reliabilitási és validitási eredményei	560
Tary, Blanka: Differences in support reading strategy use in first and foreign language	561
Thékes István: Egy fiatal nyelvtanulók számára készülő gamifikált online angol nyelvi kollokáció tudásra fókuszáló tanulási platform fejlesztési folyamata	562
Tihanyi Katalin: Sokszínűség Oktatási Munkacsoport – egy új civil kezdeményezés az iskolai előítéletes alapú bullying ellen	563
Tiszai, Luca – Devosa, Iván: The educational potential of receptive musical experiences in the case of people with severe disabilities	564
Tiszai Luca – Nagy Laura – Földesi László: Zenebefogadás, mozdulat kommunikáció – Kokas Klára módszerének hatása súlyosan halmozottan sérült felnőttek interperszonális kapcsolataira	565
Tomori Tímea: Módszertani kultúra az információs társadalom iskolájában egy interjúval készült vizsgálat tükrében	566

Tószegi, Zsófia – Radnai, Imre: Do Students Find Preparatory Programs at University of Pécs International Studies Center Inclusive?	567
Tóth Edit – Hódi Ágnes – B. Németh Mária – Fáyiné Dombi Alice: Óvodáskorúak és szüleik IKT-használati szokásai néhány háttérváltozó tükrében	568
Tóth Norbert: Roma tanulók iskolai teljesítményének pedagógiai-antropológiai vizsgálata	569
Tóth Réka: Egyéni képzési számla – a felnőttképzés hatékony támogatási eszköze	570
Tóth Zoltán – Szalay Luca – Kiss Edina: A kutatásalapú kémia tanítás longitúdinalis vizsgálatának első három éve – eredmények, tapasztalatok, kérdések	571
Tóth-Pjeczka Katalin – Rapos Nóra – Szivák Judit: Az intézményvezetők szerepe a tanárok professzionális együttműködésének támogatásában	572
Török Balázs: A rendszerelmélet és a morphogenetikus társadalomelmélet „szervezet” fogalmának hasznosíthatósága az oktatásfejlesztésben	573
Trencsényi László: Adalékok a kreatív írás pedagógiájához	574
Varga, Aranka – Deli, Kitti – Fodor, Bálint: Inclusive excellence in a Higher Education Institution from an organisational perspective	575
Varjas János: Challenge Based Learning – Kihívásalapú tanítási paradigma	576
Vass Dorottea: Az ábécés olvasókönyv olvasástanulási szövegeinek és a kezdő olvasók legkedveltebb olvasási témakörének, cselekménymotívumának és hóstípusának komparatív vizsgálata. Gyakorlati javaslat az olvasási érdeklődés fejlesztéséhez	577
Végh Zoltán: A kortárshatás összehasonlító vizsgálata két pécsi roma szakkollégium hallgatói körében	578
Velics Gabriella: A világgazdasági folyamatok és az oktatási rendszer adaptációs kényszere	579
Verebélyi Gabriella: Nyelvi hátrány szerepe a tanulási akadályozottság kialakulásában	580
Vida Gergő: A tanári attitűd szerepe, kutatása a köznevelésben	581
Vincze Beatrix: Az élménypedagógia jelentősége és szerepe – különös tekintettel az idegennyelv-tanulásra	582
Vincze Szilvia: Oktató nem tanárként?!	583
Vincze Tamás: Egy életképtelennek bizonyult iskolatípus a hazai oktatástörténetben: a felső népiskola	584
Vörös Katalin: Művelt, szabad ember vagy „pénz kereső gép”? Az ipari munkavégzést és a szakképzést érintő társadalmi kihívások megítélése a 19. századi Magyarországon	585
Wafubwa, Ruth Nanjekho: Formative assessment as a tool for improving student’s motivation and engagement in secondary schools	586
Z. Orosz Gábor – Németh Veronika – Korom Erzsébet: A kutatási készségek fejlesztése kémiaórán 10. évfolyamosok körében – Részletek az előmérés eredményeiből	587
Zalay Szabolcs: A Pozitív Pedagógia határán	588
Zank, Ildikó: Action Research as a Space for Dialogue and Collaboration in Teacher Training	589
Zentai Gabriella – Józsa Krisztián: Az elemi rendszerező képesség óvodai fejlesztése és a fejlesztés transzferhatása a DIFER készségekre	590
Zsebe Andrea – Mátyásiné Kiss Ágnes: Társadalmi szemléletformálás érzékenyítő programokkal	591
POSZTEREK	592
Bartalis Izabella: A sajátos nevelési igényű tanulók helyzetének felmérése Kovászna- és Hargita megyében	593
Csók Cintia: Négy diplomás pálya mérlegen	594
Eigner Eszter – Prisztóka Gyöngyvér: Alternatív kerettantervek alkalmazásának vizsgálata a mindennapos testnevelésben	595
Fodorné Tóth Krisztina: Az elektronikus tanulástámogatás differenciálása a felsőoktatásban: igények és modellek	596
Gyurcsó Júlia: A magyarországi evangélikus gimnáziumok történetének elsődleges forrásai: az iskolai értesítők (évkönyvek) lelőhely és online elérhetőség szerinti megközelítésben	597
Horváth Cintia – Bognár József: A pedagógusok, testnevelő tanárok, szülők és barátok mintájának hatása megyeszékhelyen tanuló középiskolások egészségmagatartására	598
Horváth László: A hallgatók hangjának bevonása a felsőoktatási kurzusok értékelésébe – egy relatív teljesítményértékelési modellen alapuló eszköz tapasztalatai	599
Horváth Mariann: Kommunikáció a szülőkkel a XXI. században	600

Hrabéczy Anett: Sajátos nevelési igényű hallgatók diplomaszerezését támogató tényezők a felsőoktatásban	601
Kiss Zoltán – Csáki István – Bognár József: A fiatal labdarúgók személyiségét és pályafutását befolyásoló tényezők vizsgálata a szülők és az edzők véleményeinek tükrében	602
Kovács Edina: A digitális kompetencia fejlesztési lehetőségei elektronikus tanulástámogató rendszerekben	603
Kovács Karolina Eszter – Moravec Marianna: Az iskolán kívüli sport és tanulmányi eredményesség kapcsolatrendszere a 2016-os OKM adatok alapján	604
Kun András István – Kiss Marietta: Felsőoktatási intézmények honlapjainak tartalma mint a minőség jelzése	605
Lükő István – Molnár György: Digitális kompetencia keretrendszerek fejlesztések kihívásai – pedagógusi reflexiók alapján	606
Máté-Szabó Barbara: A szakmai tanárképzés hallgatói összetétele Magyarországon	607
Mészáros Attila – Molnár György: Horizontok a digitális pedagógia kihívásaiban és válaszaiban ..	608
N. Császi Ildikó – Dringó-Horváth Ida – Menyhei Zsófia: A pedagógiai digitális kompetencia szükségessége a tankönyvpiac változásai tükrében	609
Nagy Adám: A Magyar Pedagógia folyóirat műhelyfüggéséről	610
Németh Balázs – Fodorné Tóth Krisztina: Összehasonlító felnőtt-tanulási és lifelong learning tanulmányok: az INTALL projekt blended learning módszertana	611
Nyilas Orsolya: „Van, aki forrón szereti” Mátészalkát – példaértékű közösségépítés Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kisvárosában	612
Sós Tamás: A megváltozott munkaerőpiaci kompetencia kereslet és a szakképzési kínálat közötti összefüggések vizsgálata regionális metszetben	613
Styrna Katalin: A kortárs képzőművészet tanítása - kiállítás 15-18 évesek munkáiból	614
Szigeti Fruzsina: A debreceni doktoranduszok vándorlási hajlandósága az életminőség-dimenziók függvényében	615
Szőke-Milinte Enikő – Németh Zsolt: Erőszakmentes kommunikáció, mint konfliktuskezelési technika az iskolában	616
Takács Gabriella – Németh Zsolt: Esettanulmány egy tanár-diák közötti konfliktus megoldási nehézségeiről	617
Tomori Tímea: A pedagógiai idő és a módszertani kultúra kérdése egy kérdőívvel vizsgált kutatásban	618

A MŰVÉSZETI NEVELÉS KURRIKULÁRIS JELLEMZŐI ÉS LEHETŐSÉGEI

VÁRADI JUDIT – KISS JULIANNA

Debreceni Egyetem
judit.varadi.06@gmail.com
Debreceni Egyetem
juliaszepviragszal@gmail.com

Kulcsszavak: művészeti nevelés, kurrikuláris oktatás, extrakurrikuláris tevékenység

A rendszerváltás óta az oktatási rendszer jelentős átalakuláson ment át. A közoktatás, a kurrikulum vizsgálata évtizedek óta kiemelten foglalkoztatja a kutatókat, ugyanakkor az oktatáspolitikai változások hatására előtérbe került a képesség- és készségfejlesztés problematikája. Báthory (1997) az iskolai tanítást nem tekinti kizárólagos oktatási helyszínnek. A tanórán kívüli iskolai és iskolán kívüli programok jelentős szerepet töltenek be a tanköteles gyermekek nevelésében. Ez a tevékenység részét képezi a tehetséggondozásnak, gazdagításnak, dúsításnak éppúgy, mint a korrekciós vagy korrepetáló jellegű tanulmányi segítségnek is (Páskuné, 2014). Kutatók szignifikáns összefüggést találtak az iskolai lemorzsolódás és az iskolán/tanórán kívüli aktivitásban való részvétel megléte között (Bell, 1967; Mahoney – Roberts, 1997; Thomas et al., 2015). Az iskolából kimaradók esetében jelentős volt a száma azoknak a diákoknak, akik az órán kívüli aktív tevékenységekben nem vettek részt. Broh (2002) megállapítja, hogy az extrakurrikuláris tevékenység hatékony befektetés, melynek folyamatos hatásait tapasztalták más diszciplináris eredményekben. A kutatások erős pozitív kapcsolatot igazoltak az iskolai eredmények és a zenetanulás között (Kelstrom, 1998; Ponter, 1999; Deasy, 2002; Eady, 2004; Pusztai, 2009; Szűcs, 2018). Előadásunkban a vizsgált intézményekben folyó kurrikuláris művészeti nevelés helyzetét és annak eredményeit tárjuk fel, kiemelten vizsgálva az iskola által kínált extrakurrikuláris lehetőségeket az intézményvezetői kérdőívek alapján (N=30). A nyitott és zárt kérdéseket tartalmazó 39 ítemes önkitöltős kérdőív mintáján alapuló kutatási megközelítés alkalmazásával célunk az intézményvezetők álláspontjának megismerése a művészeti nevelés szerepéről, szervezéséről és lehetőségeiről, az iskolai és tanórán kívüli tevékenységek meghatározó tényezőiről. A vizsgált területekre vonatkozó kortárs stratégiákon alapuló aktív művészeti attitűd kialakulása a tehetség kibontakoztatása mellett hozzájárulhat az iskolai eredményesség, a perzisztencia előmozdításához, amely ráirányítja a figyelmet a tanórán kívüli művészeti tevékenységek jelentőségére.